

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
**“ПОРІВНЯЛЬНЕ ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ”**
(для магістрів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2011

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проблеми адаптації законодавства, національної системи державного управління та місцевого самоврядування до міжнародних стандартів, врахування міжнародного досвіду в національних державно-правових системах останнім часом все більше привертають увагу вчених-юристів та управлінців. Порівняльне державне управління та місцеве самоврядування дає можливість розглядати систему державного управління і місцевого самоврядування в історичному аспекті, у контексті громадянського суспільства і системного зв'язку правових явищ. Це збагачує можливість вибору варіантів державного розвитку в кожній країні. Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування дає можливість знайти як їх загальні видові характеристики та тенденції розвитку, так і особливості правового регулювання національного характеру. Порівняльне державне управління та місцеве самоврядування має будуватися на визнанні принципів рівного соціального статусу державно-правових систем, їх паритету і взаємної поваги усіх до національних норм державного управління та місцевого самоврядування, звичаїв і традицій. Процес пізнання державного управління та місцевого самоврядування є об'єктивною необхідністю. В основі його лежать процеси, що мають місце у світовій спільноті та полягають у розширенні та поглибленні зв'язків між окремими країнами і групами країн, в їх інтеграції, усвідомленні того факту, що національний правовий, як і будь-який ізоляціонізм у сучасних умовах, призводить лише до негативних наслідків як для окремих управлінських систем, так і державного управління в цілому.

У цій дисципліні здійснюється порівняльне дослідження основних світових систем державного управління та місцевого самоврядування на теоретико-методологічних і концептуальних підходах, аналіз державно-управлінських систем у сучасній управлінській науці різних країн. Крім цього, вивчаються потенційні можливості системи управління щодо концепції подальшого розвитку державного управління та місцевого самоврядування, а також сформульовані практичні рекомендації, що випливають з концептуальних положень про роль і місце державного управління та місцевого самоврядування у сучасному суспільстві.

У сучасному світі посилюються інтеграційні та глобалізаційні процеси у багатьох сферах державного і суспільного життя. Світо-

Підготовлено професором кафедри організації самоврядування
В. В. Омельчуком

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 4 від 28.11.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Омельчук В. В. Навчальна програма дисципліни “Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування” (для магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2011
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2011

ве співтовариство і держави надають важливого значення загально-управлінським принципам і підтримують зближення різних систем державного управління і місцевого самоврядування сучасності. У цьому контексті набуває великого значення дослідження механізму їх зближення та вдосконалення окремих складових цього процесу. Отже, це дасть змогу вивчити та використати досвід розвитку світових систем державного управління та місцевого самоврядування, їх порівняння для подальшого запозичення Україною найкращих елементів системи управління для розбудови демократичної, соціальної та правової держави.

“Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування” є однією з дисциплін, що належить до тих, які створюють основну базу знань, необхідну для ефективної підготовки фахівців у сфері державного управління та місцевого самоврядування, державної служби. Підготовка фахівців управлінського та гуманітарного напрямів має на меті дати слухачам теоретичні знання та виробити у них практичні навички опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, які стосуються актуальних проблем права, державної політики, державного управління та місцевого самоврядування.

У зв'язку з цим у програмі вивчення дисципліни “Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування” для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня магістр міститься як теоретичний матеріал, так і специфіка застосування отриманих знань і навичок на практиці.

Поглиблене вивчення дисципліни дасть змогу студентам *знати*:

- теоретико-методологічні основи порівняльного державного управління та місцевого самоврядування;
- сутність та основні риси даної системи;
- формування і розвиток ідей, методологію та структуру порівняльного державного управління та місцевого самоврядування;
- роль порівняльного державного управління і місцевого самоврядування у дослідженні державної політики;
- соціальні та правові системи у державному управлінні і місцевому самоврядуванні;
- структурно-функціональні та теоретико-історичні концепції сучасних державно-управлінських систем;

- сутність та основні механізми правового регулювання державного управління і місцевого самоврядування;
- державно-управлінську діяльність, процеси державного управління та порівняльну характеристику світових моделей системи державного управління і місцевого самоврядування.

Отже, програма навчальної дисципліни “Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування” спрямована на те, щоб дати слухачам знання теоретичних основ етнології та застосування здобутих знань, умінь і навичок на практиці. Дисципліна викладатиметься з урахуванням найсучасніших інтерактивних методик.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПОРІВНЯЛЬНЕ ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади порівняльного державного управління та місцевого самоврядування
1	Предмет, об'єкт, природа та функції порівняльного державного управління та місцевого самоврядування
2	Формування та розвиток ідей порівняльного державного управління та місцевого самоврядування
3	Методологія порівняльних досліджень у державному управлінні та місцевому самоврядуванні
4	Структура порівняльного державного управління та місцевого самоврядування
5	Роль порівняльного державного управління та місцевого самоврядування у дослідженні державної політики

1	2
	Змістовий модуль II. Практичні механізми реалізації порівняльного державного управління і місцевого самоврядування
6	Соціальні системи сучасності: взаємозв'язок, взаємообумовленість і взаємовплив
7	Правові системи: поняття, сутність, природа, критерії класифікації та механізм зближення
8	Правова система та інші правопізнавальні конструкції: співвідношення і взаємообумовленість
9	Структурно-функціональні та теоретико-історичні концепції сучасних державно-управлінських систем
10	Правове регулювання та його механізм
11	Поняття державно-управлінської діяльності та особливості здійснення у правових сім'ях сучасності
12	Сучасні процеси розвитку державного управління
13	Державно-управлінська система, система державного управління, джерела державного управління
14	Сучасні світові моделі державного управління та місцевого самоврядування: порівняльна характеристика
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“ПОРІВНЯЛЬНЕ ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади порівняльного державного управління та місцевого самоврядування

Тема 1. Предмет, об'єкт, природа та функції порівняльного державного управління та місцевого самоврядування

Порівняльне державне управління та місцеве самоврядування як наука і навчальна дисципліна. Співвідношення порівняльного державного управління та місцевого самоврядування з іншими дисциплінами. Предмет порівняльного державного управління і місцевого самоврядування. Об'єкт порівняльного державного управління і місцевого самоврядування. Функції порівняльного державного управління і місцевого самоврядування.

Література [5; 6; 9–17; 23; 27; 31; 33; 35; 39; 40]

Тема 2. Формування та розвиток ідей порівняльного державного управління та місцевого самоврядування

Найдавніші витоки порівняльно-управлінських досліджень. Етапи розвитку порівняльного державного управління і місцевого самоврядування. Розвиток порівняльного державного управління і місцевого самоврядування у добу Середньовіччя та в Новий час. Порівняльне державне управління та місцеве самоврядування у новітній історії людства. Становлення та розвиток порівняльного державного управління і місцевого самоврядування на теренах України.

Література [5; 6; 9–17; 23; 27; 31; 33; 35; 39; 40]

Тема 3. Методологія порівняльних досліджень у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

Сутність методології порівняльних досліджень у державному управлінні. Методологія порівняльних досліджень у місцевому самоврядуванні. Напрями розвитку методології в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Основні компоненти методологічного підходу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Компаративний підхід у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Література [5; 6; 9–17; 23; 27; 31; 33; 35; 39; 40]

Тема 4. Структура порівняльного державного управління та місцевого самоврядування

Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування та їх складові. Особливості вивчення управлінської компаративістики як соціального інституту і системи. Значення компаратології в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Проблеми різноманіття понять і структур управлінської компаративістики. Основні напрями аналізу системи державного управління і місцевого самоврядування. Концептуальна схема професійно-функціональної структури державного управління та місцевого самоврядування.

Література [5; 6; 9–17; 23; 27; 31; 33; 35; 39; 40]

Тема 5. Роль порівняльного державного управління та місцевого самоврядування у дослідженні державної політики

Передумови порівняльного аналізу державно-управлінських рішень. Основні підходи порівняльного аналізу державно-управлінських рішень. Науково-практичне значення порівняльно-управлінських досліджень. Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування та інтеграційні процеси. Мета порівняльного державного управління та місцевого самоврядування.

Література [5; 6; 9–17; 23; 27; 31; 33; 35; 39; 40]

Змістовий модуль II. Практичні механізми реалізації порівняльного державного управління і місцевого самоврядування

Тема 6. Соціальні системи сучасності: взаємозв'язок, взаємообумовленість і взаємовплив

Сутність соціальної системи. Основні складові соціальної системи сучасності. Функції державно-управлінської системи. Політична та економічна системи у державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Взаємодія права і моралі у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Література [13–15; 18; 22; 24; 28; 29; 34; 36]

Тема 7. Правові системи: поняття, сутність, природа, критерії класифікації та механізм зближення

Сутність правових систем. Основні види правових систем. Критерії класифікації та механізм зближення правових систем. Еволюційний розвиток держави і права. Основні рівні правової системи держави.

Література [13–15; 18; 22; 24; 28; 29; 34; 36]

Тема 8. Правова система та інші правопізнавальні конструкції: співвідношення та взаємообумовленість

Взаємозв'язок порівняльного державного управління та місцевого самоврядування з теорією держави і права. Основні правопізнавальні конструкції в порівняльному державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Правове життя як інтегрований об'єкт загальної теорії права. Суспільні відносини в романо-германській системі права. Поняття правового простору в порівняльному державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Література [13–15; 18; 22; 24; 28; 29; 34; 36]

Тема 9. Структурно-функціональні та теоретико-історичні концепції сучасних державно-управлінських систем

Сутність та основні види структурно-функціональних концепцій політико-правових систем. Основні теоретико-історичні концепції в системі державного управління. Імперія як історично перша форма інтеграції держав. Федеративний устрій держав. Конфедеративне об'єднання держав.

Література [13–15; 18; 22; 24; 28; 29; 34; 36]

Тема 10. Правове регулювання та його механізм

Сутність правового регулювання. Правове регулювання в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Напрями порівняння державно-управлінських систем. Структура системи державного управління та місцевого самоврядування. Стадії правового регулювання в системі державного управління та місцевого самоврядування.

Література [13–15; 18; 22; 24; 28; 29; 34; 36]

Тема 11. Поняття державно-управлінської діяльності та особливості здійснення у правових сім'ях сучасності

Сутність державно-управлінської діяльності. Специфіка здійснення державно-управлінської діяльності в країнах Європи та Північної Америки. Особливості здійснення державно-управлінської діяльності в країнах Азії, Африки та Латинської Америки. Основні правові сім'ї сучасності. Сфери здійснення державно-управлінської діяльності. Особливості здійснення державно-управлінської діяльності в умовах функціонування правових систем.

Література [4; 12–15; 20; 25; 26; 32; 34]

Тема 12. Сучасні процеси розвитку державного управління

Сутність процесів у системі державного управління. Особливості процесу взаємодії державно-правових систем у світі. Вплив глобалізаційних процесів на взаємодію державно-правових систем у світі. Ступені розвитку глобальних трансформаційних процесів. Інструментальна цінність права у системі державного управління та місцевого самоврядування. Соціальна цінність права у системі державного управління та місцевого самоврядування.

Література [4; 12–15; 20; 25; 26; 32; 34]

Тема 13. Державно-управлінська система, система державного управління, джерела державного управління

Сутність та основні риси системи державного управління. Особливості розвитку системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні. Законотворчість у системі державного управління та місцевого самоврядування. Розподіл системи джерел державного управління та місцевого самоврядування. Джерела права державного управління та місцевого самоврядування в Україні. Джерела права державного управління та місцевого самоврядування за кордоном.

Література [1–3; 7; 8; 19; 21; 30; 37; 38]

Тема 14. Сучасні світові моделі державного управління та місцевого самоврядування: порівняльна характеристика

Основні моделі державного управління та місцевого самоврядування у зарубіжних країнах. Англоамериканська (англосаксонська) модель. Континентальна модель. Іберійська модель. Радянська модель. Види організаційно-правових форм державного управління та місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.

Література [1–3; 7; 8; 19; 21; 30; 37; 38]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану студенти (слухачі) виконують контрольну роботу. Номер варіанта контрольної роботи студент визначає самостійно за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

Контрольна робота виконується на аркушах паперу формату А4 обсягом не менш ніж 12 сторінок друкованого тексту (Times New Roman, 14). Для чіткого та послідовного викладу матеріалу необхідно скласти план контрольної роботи, який має містити такі обов'язкові структурні частини:

- вступ (обсягом до 2 сторінок), де висвітлюються суть і значення теми;
- основну частину – розкривається зміст питань теми роботи, наводяться зауваження;
- висновки, де підсумовується зібраний матеріал і містяться пропозиції;
- список використаних джерел, на які даються посилання в тексті.

Контрольна робота оформлюється відповідно до методичних вимог: титульна сторінка, де вказується тема роботи, прізвище та ім'я виконавця, його група та навчальний структурний підрозділ (інститут, кафедра), дата виконання, підписується виконавцем.

У встановлений термін контрольна робота подається на перевірку на кафедру. До заліку студент допускається, якщо контрольну роботу оцінено позитивно.

У ході написання контрольної роботи студент має використовувати вітчизняні та зарубіжні інформаційні матеріали, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції, застосовуючи методи пошуку в мережі Інтернет. У випадку необхідності слід проводити реферування документів, формуючи власні погляди на явища, події та процеси, базуючись на знанні граматичних форм.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Теоретико-методологічні засади порівняльного державного управління.
2. Теоретико-методологічні засади порівняльного місцевого самоврядування.
3. Предмет та об'єкт порівняльного державного управління і місцевого самоврядування.
4. Формування та розвиток ідей порівняльного державного управління.
5. Формування та розвиток ідей порівняльного місцевого самоврядування.
6. Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування у XX – на початку XXI ст.
7. Основні напрями розвитку методології порівняльних досліджень у державному управлінні.
8. Напрями розвитку методології порівняльних досліджень у місцевому самоврядуванні.
9. Структура порівняльного державного управління та місцевого самоврядування.
10. Значення компаратології у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
11. Роль порівняльного державного управління та місцевого самоврядування у дослідженні державної політики.

12. Особливості застосування порівняльно-правового методу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
13. Практичні механізми реалізації порівняльного державного управління.
14. Практичні механізми реалізації порівняльного місцевого самоврядування.
15. Критерії класифікації та механізми зближення правових систем.
16. Правові системи у порівняльному державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
17. Правова система та інші правопізнавальні конструкції: співвідношення та взаємообумовленість.
18. Взаємозв'язок порівняльного державного управління та місцевого самоврядування з теорією держави і права.
19. Структурно-функціональні концепції сучасних державно-управлінських систем.
20. Теоретико-історичні концепції сучасних державно-управлінських систем.
21. Сутність і головні ознаки правового регулювання.
22. Порівняльно-правовий підхід у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
23. Особливості здійснення державно-управлінської діяльності у правових сім'ях сучасності.
24. Державно-управлінська діяльність у країнах СНД та ЄС: порівняльна характеристика.
25. Сучасні процеси розвитку державного управління та місцевого самоврядування в Україні.
26. Сучасні проблеми розвитку державного управління і місцевого самоврядування в Україні та світі: порівняльна характеристика.
27. Джерела державного управління в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.
28. Система державного управління в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.
29. Моделі державного управління та місцевого самоврядування у країнах ЄС та СНД: порівняльна характеристика.
30. Моделі державного управління та місцевого самоврядування у країнах Азії, Африки та Латинської Америки: порівняльна характеристика.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність поняття порівняльне державне управління.
2. У чому полягають мета та завдання дисципліни?
3. Назвіть головні функції дисципліни.
4. Покажіть зв'язок порівняльного державного управління та місцевого самоврядування з іншими дисциплінами.
5. У чому полягає пізнавальна функція порівняльного державного управління і місцевого самоврядування?
6. Виділіть основні етапи порівняльного державного управління і місцевого самоврядування.
7. Назвіть основних зарубіжних теоретиків у галузі порівняльного державного управління і місцевого самоврядування.
8. Яких ви знаєте вітчизняних теоретиків у сфері порівняння державного управління та місцевого самоврядування?
9. Покажіть основні етапи становлення і розвитку вітчизняного порівняльного державного управління та місцевого самоврядування.
10. Виділіть спільні риси вітчизняного та зарубіжного порівняльного державного управління і місцевого самоврядування.
11. У чому полягає сутність методології досліджень у місцевому самоврядуванні?
12. Виділіть основні компоненти методологічного підходу в державному управлінні.
13. Що таке компаративний підхід?
14. Яким чином застосовується компаративний підхід у державному управлінні?
15. Проаналізуйте механізми застосування компаративного підходу в місцевому самоврядуванні.
16. Проаналізуйте існуючі підходи до поняття соціальних інститутів.
17. Назвіть основні компоненти управлінської компаративістики.
18. Назвіть основні підходи до розуміння управлінської компаративістики.
19. У чому полягає онтологічно-гносеологічний спосіб в аналізі науки та інтерпретації її різних компонентів?
20. Чим характеризується спосіб вивчення порівняльного державного управління і місцевого самоврядування?
21. Виділіть основні передумови порівняльного аналізу державно-управлінських рішень.
22. У чому полягає значення порівняльного державного управління і місцевого самоврядування в дослідженні управлінських систем?
23. Виділіть головні стадії порівняльного аналізу державно-управлінських рішень.
24. У чому полягає науково-практичне значення порівняльного державного управління та місцевого самоврядування?
25. Розкрийте сутність соціальної системи.
26. Виділіть головні напрями соціальної системи сучасності.
27. Дайте визначення категорії "правова система".
28. Що таке правова культура?
29. Виділіть історичні риси і особливості історичного процесу розвитку державного управління та місцевого самоврядування.
30. Проаналізуйте основні зміни у правовій системі демократичного суспільства.
31. Розкрийте сутність і значення соціального рівня правової системи.
32. У чому полягає географічний критерій оцінювання держав і правових систем?
33. Назвіть основні види правозастосувальних конструкцій у порівняльному державному управлінні.
34. Які ви знаєте основні види правозастосувальних конструкцій у порівняльному місцевому самоврядуванні?
35. Які елементи включає в себе правове життя?
36. Якими джерелами права регулюються суспільні відносини в рамках романо-германської правової системи?
37. Розкрийте сутність структурно-функціональних концепцій політико-правових систем.
38. Чим обумовлений федеративний устрій багатьох держав?
39. До якої форми державного устрою належать Сполучені Штати Америки?
40. Коли виник Північноатлантичний альянс (НАТО)?
41. Проаналізуйте особливості здійснення правового регулювання в системі державного управління та місцевого самоврядування.
42. Розкрийте основні механізми здійснення правового регулювання в системі державного управління та місцевого самоврядування.
43. Розкрийте механізм правового регулювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні як складну систему компонентів у їх взаємозв'язку і взаємодії.

44. Проаналізуйте особливості застосування єдиного методу правового регулювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
45. Охарактеризуйте особливості здійснення державно-управлінської діяльності в Україні.
46. Яким чином здійснюється державно-управлінська діяльність у Російській Федерації та країнах СНД?
47. Назвіть основні напрями здійснення державно-управлінської діяльності в Україні.
48. Порівняйте системи державного управління та місцевого самоврядування країн Близького і Далекого Сходу.
49. У чому полягає інструментальна цінність права у державному управлінні та місцевому самоврядуванні?
50. Розкрийте соціальну цінність права у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
51. Розкрийте основні ступені розвитку глобальних трансформаційних процесів у світі.
52. Виділіть основні тенденції сучасного правового розвитку державного управління та місцевого самоврядування.
53. У чому полягають особливості нормативно-правового забезпечення системи місцевого самоврядування в Україні?
54. Дайте порівняльну характеристику нормативно-правового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
55. У чому полягає сутність горизонтального розподілу системи джерел державного управління у зарубіжних країнах?
56. Охарактеризуйте вертикальний розподіл системи джерел державного управління у зарубіжних країнах.
57. Дайте розгорнутий аналіз правових форм організації державного управління та місцевого самоврядування у зарубіжних країнах.
58. В яких країнах поширена англосаксонська модель державного управління та місцевого самоврядування?
59. Охарактеризуйте особливості континентальної моделі територіального управління.
60. Чим відрізняється континентальна модель територіального управління від іберійської?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Арановский К. В.* Государственное право зарубежных стран: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М; Форум, 2000. — 347 с.
2. *Бориславська О.* Місьве самоврядування в Україні: теорія та практика реалізації конституційно-правових засад. — Л.: ПАІС, 2005. — 208 с.
3. *Біленчук П. Д., Кравченко В. В., Підмогильний М. В.* Місьве самоврядування в Україні (муніципальне право): Навч. посіб. — К.: Атіка, 2000. — 304 с.
4. *Гелей С. Д., Рутар С. М.* Політико-правові системи світу: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 668 с.
5. *Головистикова А. Н., Дмитрієв Ю. А.* Проблемы теории государства и права: Учебник. — М.: Эксмо, 2005. — 832 с.
6. *Журавський В. С., Серьогін В. О., Ярмиш Н.* Державне будівництво та місьве самоврядування в Україні: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. — К.: Концерн “Вид. дім “Ін Юре”, 2003. — 672 с.
7. *Коваленко А. А.* Теорія і практика місцевого самоврядування в Україні. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. — 464 с.
8. *Кравченко В. В., Пітицький М. В.* Муніципальне право України: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2003. — 672 с.
9. *Лазарев В. В., Липень С. В.* Теория государства и права. — М.: Спарк, 2005. — 527 с.
10. *Малахов В. П., Казаков В. Н.* Теория государства и права. — Екатеринбург: Деловая кн., 2002. — 576 с.
11. *Матузов Н. И., Малько А. В.* Теория государства и права: Учебник. — М.: Юристъ, 2001. — 511 с.
12. *Правовые системы стран мира: Энцикл. справочник.* — М.: НОРМА, 2000. — 478 с.
13. *Порівняльне правознавство (теоретико-правове дослідження) /* За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. — К.: Фенікс, 2007. — 430 с.
14. *Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології: Монографія /* За ред. Ю. С. Шемчушенка. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. — 256 с.
15. *Порівняльне правознавство: Навч. посіб.* — Х.: Вид-во Харків. нац. ун-ту внутрішніх справ, 2006. — 296 с.
16. *Скакун О. Ф.* Теория государства и права: Учебник. — Х.: Консум; Ун-т внутр. дел, 2000. — 704 с.

17. *Теорія держави і права*: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 327 с.
18. *Тертичка В. В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К.: Основи, 2002. — 750 с.
19. *Тодика Ю. М.* Конституція України: проблеми теорії і практики. — Х.: Факт, 2000. — 608 с.
20. *Якушев А. В.* Конституционное право зарубежных стран (курс лекций). — М.: ПРИОР, 2000. — 336 с.

Додаткова

21. *Бакуменко В. Д.* Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики. — К.: Вид-во НАДУ, 2000. — 328 с.
22. *Бехруз Х.* Вступ до порівняльного правознавства: Навч. посіб. — О.: Юрид. літ., 2002. — 328 с.
23. *Введение* в теорию государственно-правовой организации социальных систем. — К.: Юринком, 1997. — 192 с.
24. *Давид Р., Жоффре-Спиноза К.* Основные правовые системы современности / Пер. с фр. В. А. Туманова. — М.: Междунар. отношения, 2003. — 400 с.
25. *Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування*: Монографія / За ред. О. Ю. Оболенського. — Хмельницький, 1999. — 412 с.
26. *Державне управління в Україні*: Навч. посіб. / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. — К., 1999. — 266 с.
27. *Еллине Г.* Общее учение о государстве. — 2-е изд. — СПб.: Юрид. центр "Пресс", 2004. — 750 с.
28. *Казимирчук В. П.* Право и методы его изучения. — М.: Юрид. лит., 1965. — 203 с.
29. *Кельман М. С., Мурашин О. Г.* Загальна теорія держави і права: Підручник. — К.: Кондор, 2006. — 477 с.
30. *Малиновський В. Я.* Державне управління: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2003. — 575 с.
31. *Оніщенко Н. М.* Правова система: проблеми теорії: Монографія. — К.: Ін-т держави та права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. — 352 с.
32. *Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку*: Зб. наук. ст. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського; Київ. ун-т права НАН України, 2006. — 432 с.

33. *Раянов Ф. М.* Проблемы теории государства и права (юриспруденция). — М.: Изд. дом "Право и государство", 2003. — 304 с.
34. *Саидов А. Х.* Сравнительное правоведение. — М.: Норма, 2006. — 368 с.
35. *Сырых В. М.* Теория государства и права. — М.: Юстицинформ, 2004. — 704 с.
36. *Теорія держави і права*: Навч. посіб. / За заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 288 с.
37. *Ткачук А., Агранофф Р., Тревор Б.* Місцеве самоврядування: світовий та український досвід: Посібник. — К.: Заповіт, 1997. — 177 с.
38. *Тодька Ю. Н., Супрунюк Е. В.* Конституционное право Украины: отрасль права и наука. — Симферополь: Таврида, 1997. — 314 с.
39. *Шреплер Х. А.* Международные организации: Справочник / Пер. с нем. С. А. Тюпаева. — М.: Междунар. отношения, 1995. — 320 с.
40. *Ющик О. І.* Теоретичні основи законодавчого процесу: Монографія. — К.: Парламентське вид-во, 2004. — 519 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування”.....	5
Зміст дисципліни “Порівняльне державне управління і місцеве самоврядування”.....	7
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	11
Теми контрольних робіт.....	12
Питання для самоконтролю.....	14
Список літератури.....	17

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Т. К. Валицька*
Комп’ютерне верстання *А. П. Нечипорук*

Зам. № ВКЦ-4540

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.
Ум. друк. арк. 0,98. Обл.-вид. арк. 0,78. Наклад 30 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*